

Capitolul I

Ordinea de soluționare a excepțiilor

I. Punerea în discuție a excepțiilor invocate. Respectarea dreptului la un proces echitabil

CEDO, art. 6
C. proc. civ., art. 129 alin. (1)

Respectarea principiului contradictorialității dezbaterilor și a dreptului la apărare presupune posibilitatea părților de a participa în mod activ în desfășurarea judecării, atât prin susținerea și dovedirea drepturilor proprii, cât și prin dreptul de a constata susținerea părții adverse, și de a-și exprima poziția procesuală chiar față de măsurile pe care instanța le dispune. Aceste drepturi ale participanților la judecată sunt asigurate de respectarea principiului contradictorialității - principiu fundamental al procesului civil.

Astfel, pentru respectarea și asigurarea contradictorialității în procesul civil, instanța are obligația de a pune în discuția părților toate aspectele de fapt și de drept pe baza cărora urmează a soluționa litigiul.

Potrivit art. 129 alin. (1) C. proc. civ. judecătorul are obligația să facă respectate și să respecte cele două principii evocate.

*I.C.C.J., s. civ. și de propr. int.,
dec. nr. 4711 din 27 septembrie 2010 (www.scj.ro)*

Prin sentința civilă nr. 2651 din 22 octombrie 2008 a Tribunalului Ploiești s-a respins acțiunea reclamantei M.V. ca fiind introdusă de o persoană fără calitate procesuală activă și a fost obligată reclamanta la 700 de lei cheltuieli de judecată față de pârâții V.F. și M.I.

Pentru a se pronunța astfel, instanța a reținut că acțiunea în revendicare este mijlocul procesual prin care proprietarul neposesor urmărește dobândirea bunului de la posesorul neproprietar, iar pentru promovarea acestei acțiuni, reclamantul trebuie să facă dovada că este proprietarul bunului revendicat sau succesorul fostului proprietar deposedat abuziv.

Din actele prezentate de către reclamantă, instanța de fond a apreciat că nu se poate reține calitatea de moștenitor a acesteia a pretinsului său

autor, A.S.U. (ulterior S.), existând inadvertențe între extrasul din matricola botezaților, din care rezultă că acesta a fost născut la data de 10 august 1897 și adeverința eliberată de către Primăria comunei Bogata, prin care se certifică că în Registrul de Stare Civilă, S.A. a fost născut la data de 11 august 1897.

Totodată, instanța a apreciat că reclamanta nu a făcut dovada, printr-un certificat de moștenitor, a calității sale și nici nu a depus acte de proprietate din care să rezulte că la momentul trecerii în proprietatea statului a bunurilor revendicate, acestea ar fi aparținut pretinsului său autor.

Față de faptul că reclamanta nu a făcut dovada calității sale procesuale active, instanța a apreciat că nu mai este necesară pronunțarea pe celelalte excepții invocate de pârâți.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel reclamanta M.V. și a formulat cerere de aderare la apel pârâta SC M.C. SRL.

Astfel prin decizia civilă nr. 176 din 3 noiembrie 2009 a curții de Apel Ploiești s-a admis atât apelul reclamantei cât și cererea de aderare la apel s-a desființat hotărârea primei instanțe și s-a trimis cauza spre rejudecare la Tribunalul Prahova.

Pentru a pronunța această hotărâre au fost reținute următoarele considerente:

În ceea ce privește excepțiile invocate de intimații SC M.C. SRL și M.I., respectiv excepția lipsei calității procesuale active a apelantei și a inadmisibilității apelului, s-a reținut că acestea sunt nefondate, urmând a le respinge, întrucât, deși cererea de apel este formulată de M.N., aceasta constituie doar o greșeală materială, care urmează a fi remediată conform dispozițiilor art. 281 C. proc. civ.

Cu privire la excepția inadmisibilității apelului pe motiv că M.N. nu a fost parte în litigiul de la Tribunalul Prahova, Curtea va reține că nu sunt aplicabile dispozițiile art. 294 alin. (1) C. proc. civ., întrucât, așa cum s-a mai arătat, este vorba de o eroare materială cu privire la prenumele apelantei, și nu este vorba de o altă persoană.

Referitor la primul motiv de apel, că s-a încălcat dreptul la apărare, pe motiv că nu i s-a comunicat întâmpinarea și încheierea de ședință ce a stat la baza punerii în discuție a excepțiilor, astfel că s-au încălcat dispozițiile art. 92 C. proc. civ., Curtea va respinge această critică, ca nefondată, întrucât acest text de lege se referă la înmânarea citației, precum și la comunicarea actelor de procedură.

Pe de altă parte, din înscrisurile aflate la dosar, rezultă că apelanta a fost citată la instanța de fond, aceasta neavând obligația de a-i comunica

întâmpinarea și încheierea de ședință, întrucât Codul de procedură civilă nu prevede o asemenea obligație din partea instanței.

Motivul de apel ce vizează faptul că instanța de fond a trecut la judecarea cauzei și a admis excepția lipsei calității procesuale active, neacordând un termen în dovedirea calității sale procesuale, s-a reținut că această critică este fondată, întrucât instanța de fond era obligată să pună în vedere apelantei – reclamante să-și dovedească calitatea de moștenitor al autorului său.

Procedând în acest fel, instanța de fond a soluționat cauza fără a intra în cercetarea fondului, ceea ce atrage, potrivit art. 297 alin. (1) C. proc. civ., desființarea hotărârii atacate și trimiterea cauzei, spre rejudecare, la prima instanță.

În ceea ce privește critica apelantei, ce vizează cheltuielile de judecată solicitate de pârât și admise de instanță, pe motiv că sunt disproporționate, urmează ca instanța de trimitere să aibă în vedere dispozițiile art. 274 alin. (2) C. proc. civ.

Excepția lipsei calității procesuale pasive a intimațiilor SC M.C. SRL și M.I., urmează să fie avută în vedere de instanța de fond atunci când va soluționa cauza, având în vedere probele ce se vor administra.

Referitor la cererea de aderare la apel formulată de SC M.C. SRL, curtea va reține că această cerere este fondată, întrucât, la fila 67 din dosarul de fond, s-au depus factura și chitanța de plată a onorariului de avocat.

Plata cheltuielilor de judecată de către apelanți, a fost solicitată prin concluziile scrise, motiv pentru care, instanța de fond nu s-a pronunțat pe acest capăt de cerere.

Împotriva acestei hotărâri au declarat recurs pârâta SC M.C. SRL și M.I. solicitând în principal modificarea hotărârii instanței de apel în sensul constatării faptului că reclamanta M.V. a renunțat la judecarea apelului, iar în subsidiar s-a solicitat modificarea hotărârii instanței de apel în sensul respingerii apelului reclamantei M.V. și a admiterii cererii de aderare la apel formulată de SC M.C. SRL.

Astfel criticile aduse hotărârii instanței de apel vizează nelegalitatea ei sub următoarele aspecte:

Instanța de apel a făcut o greșită interpretare și aplicare a legii, prin reținerea faptului că nu s-a cercetat fondul cauzei.

Se mai susține că instanța de apel a fost într-o eroare deoarece a respins excepția lipsei calității procesuale active a reclamantei.

Prin sentința de trimitere a cauzei spre rejudecare nu s-a pronunțat asupra competenței materiale a instanței care va rejudeca fondul cauzei,

întrucât nu s-a administrat nici o probă cu privire la evaluarea bunurilor ținând cont de ultima precizare a acțiunii formulată la instanța de fond.

Recurenta a solicitat și judecarea cauzei în lipsă, indicând ca temei de drept în care se încadrează motivele de recurs invocate, dispozițiile art. 304 pct. 7 și 9.

Examinând hotărârea atacată prin prisma motivelor de recurs, a dispozițiilor art. 304 pct. 7-9 C. proc. civ., Înalta Curte a reținut că recursul este nefondat.

Instanța de apel a examinat cauza prin prisma principiului *tantum devolutum quantum appellatum* și a principiului contradictorialității și al dreptului la un proces echitabil în lumina prevederilor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel respectarea principiului contradictorialității dezbaterilor și a dreptului la apărare, presupune posibilitatea părților de a participa în mod activ în desfășurarea judecării, atât prin susținerea și dovedirea drepturilor proprii cât și prin dreptul de a constata susținerile părții adverse, și de a-și exprima poziția procesuală chiar față de măsurile pe care instanța le dispune.

Aceste drepturi ale participanților la judecată sunt asigurate de respectarea principiului contradictorialității - principiu fundamental al procesului civil.

Astfel pentru respectarea și asigurarea contradictorialității în procesul civil, instanța are obligația de a pune în discuția părților toate aspectele de fapt și de drept pe baza cărora urmează a soluționa litigiul.

De altfel, chiar în noțiunea de proces echitabil se circumscrie respectarea și aplicarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare.

Potrivit art. 129 alin. (1) C. proc. civ. judecătorul are obligația să facă respectate și să respecte cele două principii evocate.

Din perspectiva celor expuse și a faptului că asupra excepției ridicate nu i s-a acordat reclamantei posibilitatea de a pune concluzii și apărării s-a încălcat atât principiul contradictorialității cât și cel al dreptului la apărare și la un proces echitabil, astfel cum sunt prevăzute și în art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, impunându-se astfel desființarea hotărârii instanței de fond cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

Față de cele expuse, instanța de apel a făcut o legală interpretare și aplicare a legii, arătând că în rejudecare instanța va examina și excepțiile ridicate de SC M.C. SRL și M.I. urmând a fi administrate și probe în acest sens.

Cum la instanța de fond s-au încălcat principii de drept procesual, ce aduc atingere și dreptului la un proces echitabil, soluția instanței de apel

este legală, motiv pentru care nefiind întrunite cerințele art. 304 pct. 7-9 C. proc. civ., recursul declarat de SC M.C. SRL și M.I. a fost respins ca nefondat.

Comentariu:

Capitolul al II-lea al noului Cod de procedură civilă este consacrat statuării principiilor fundamentale ale procesului civil, printre care se disting dreptul la un proces echitabil în termen optim și rezonabil (art. 5), dreptul la apărare (art. 13), contradictorialitatea (art. 14), oralitatea (art. 15), nemijlocirea (art. 16), publicitatea (art. 17) și rolul judecătorului în aflarea adevărului (art. 22).

În ceea ce privește noțiunea de excepții procesuale, aceasta este redată de art. 239 N. C. proc. civ., anume mijlocul prin care, în condițiile legii, partea interesată, procurorul sau instanța invocă, fără să pună în discuție fondul dreptului, neregularități procedurale privitoare la componerea completului sau constituirea instanței, competența instanței ori la procedura de judecată sau lipsuri referitoare la dreptul la acțiune, urmărind, după caz, declinarea competenței, amânarea judecării, refacerea unor acte ori anularea, respingerea sau perimarea cererii.

Noua reglementare a păstrat distincția dintre excepțiile absolute, cele prin care se invocă încălcarea unor norme de ordine publică, și excepțiile relative, cele prin care se invocă încălcarea unor norme care ocrotesc cu precădere interesele părților, primele putând fi invocate, potrivit art. 241 alin. (1) N. C. proc. civ., de parte sau de instanță în orice stare a procesului, dacă prin lege nu se prevede altfel, inclusiv înaintea instanței de recurs numai dacă, pentru soluționare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi. Excepțiile relative însă pot fi invocate de partea care justifică un interes, cel mai târziu la primul termen de judecată după săvârșirea neregularității procedurale, în etapa cercetării procesului și înainte de a se pune concluzii în fond.

Alineatul 3 al aceluiași articol stabilește obligația părților de a invoca toate mijloacele de apărare și toate excepțiile procesuale de îndată ce le sunt cunoscute, urmând a răspunde, în caz contrar, pentru pagubele pricinuite părții adverse.

Referitor la procedura de soluționare, potrivit art. 14 alin. (5) N. C. proc. civ., instanța este obligată, în orice proces, să supună discuției părților toate cererile, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate, textul nerealizând nicio distincție după cum invocarea acestora a fost realizată de către părți sau de instanță din oficiu.

În acest sens, instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei. Conform art. 242 alin. (3) N. C. proc. civ., dacă instanța nu se poate pronunța de îndată asupra excepției invocate, va amâna judecata și va stabili un termen scurt în vederea soluționării excepției.

Excepțiile vor putea fi unite cu administrarea probelor, respectiv cu fondul cauzei numai dacă pentru judecarea lor este necesar să se administreze aceleași dovezi ca și pentru finalizarea etapei cercetării procesului sau, după caz, pentru soluționarea fondului.

Încheierea prin care s-a respins excepția, precum și cea prin care, după admiterea excepției, instanța a rămas în continuare investită pot fi atacate numai odată cu fondul, dacă legea nu dispune altfel. (*Carla Anghelescu*)

2. Contestație în anulare introdusă împotriva unei hotărâri care nu se duce la îndeplinire prin executare silită. Termenul de introducere. Analiza criticilor în cadrul unui singur motiv de recurs. Excepția tardivității și excepția inadmisibilității

C. proc. civ. art. 318 alin. (1) teza a II-a
art. 319 alin. (2), art. 401

În speță, contestația în anulare formulată la data de 05.10.2010, adică la mai puțin de un an de la data pronunțării deciziei contestate este o contestație declarată înlăuntrul termenului procedural stabilit, excepția tardivității declarării acesteia fiind nefondată.

Contestatoarea invocă faptul că s-ar fi omis să se pronunțe în fapt asupra unor argumente folosite de către ea în motivarea recursului, astfel că, așa cum a fost formulată contestația în anulare, ea nu este admisibilă, cât timp instanța are abilitarea legală de a concentra argumentele invocate într-un motiv de recurs, și a răspunde acestui motiv.

*C.A. București, s. a IV-a civ.,
dec. nr. 24R din 13 ianuarie 2011 (nepublicată)*

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 05.10.2010 contestatoarea S.V.G. a solicitat instanței în contradictoriu cu intimații F.L.M., P.A.C., S.A., Ministerul Finanțelor Publice, Primăria Municipiului București prin Primar General și SC T. A. SA, pentru ca prin hotărârea ce va pronunța să dispună anularea deciziei civile nr. 76R din 19.01.2010 a Curții de Apel București - secția a IV-a civilă.

În motivarea contestației, contestatoarea a arătat că instanța de recurs a făcut o scurtă referire la dec. nr. 33 din 2008 a I.C.C.J., arătând că reclamantele au parcurs procedura administrativă prealabilă, finalizată prin emiterea Dispoziției nr. 733 din 23.12.2002 a Primarului General al Municipiului București, însă, această scurtă referire nu poate constitui sub nici o formă o modalitate de cercetare.

Contestatoarea a arătat că incidența Legii nr. 1/2009 a fost de asemenea ridicată, însă instanța de recurs nici nu a avut-o în considerare, motiv pentru care nu a existat o cercetare a motivelor acesteia de recurs, pe aceste două aspecte deosebit de importante.

În privința recursului în interesul legii, legiuitorul Codului civil a hotărât că „dezlegarea dată problemelor de drept judecate era obligatorie pentru instanțe” și atunci când obiectul analizei este strict pe probleme de drept, dispozitivul Deciziei I.C.C.J. trebuia cercetat și dezbătut prin relevarea incidenței sale și a aplicabilității față de speța de față.

Dacă ar fi existat o astfel de cercetare, s-ar fi observat că acțiunea reclamanților a fost întemeiată pe drept comun după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001.

Contestatoarea invocă dispozitivul Deciziei nr. 33 din 2008 prin care se arată că se poate acorda prioritate C.E.D.O. în situația în care sunt sesizate neconcordanțe între legea specială și C.E.D.O.

Prin Legea nr. 1/2009 s-a introdus, ca și completare a articolului 46 al Legii nr. 10/2001, un nou alineat (4) care prevede faptul că „persoana îndreptățită are obligația de a urma calea prevăzută de prezenta lege, după intrarea acesteia în vigoare. Prevederile prezentei legi se aplică cu prioritate”.

În opinia contestatoarei, odată cu intervenirea Legii nr. 1/2009 și cu obligația persoanei pretins îndreptățite de a urma calea a acestei legi, instanța va trebui să facă aplicarea dispozițiilor sale, în sensul restituirii doar a echivalentului imobilului de care apelanta-reclamantă susține că ar fi fost deposedată [alin. (11) de la art. 1 pct. 4].

Ori de câte ori este vorba despre contracte încheiate pe Legea nr. 112/1995, persoanele pretins îndreptățite nu pot solicita decât restituirea în echivalent.

În final, contestatoarea arată că nu exista date din care să rezulte că dreptul de proprietate al contestatoarei a fost dobândit prin fraudarea legii, încheind acest contract de vânzare-cumpărare prin respectarea dispozițiilor legale, incidente cumpărării, coroborat cu faptul că nu a existat o notificare și nici nu a existat vreun demers din partea reclamanților, de a face cunoscută contestatoarei existența lor și pretențiile acestora față de imobil.

C.A. a constatat că prezenta contestație în anulare poate fi încadrată în dispozițiile art. 318 alin. (1) teza a II-a C. proc. civ.

Prin întâmpinarea depusă la dosar și în ședința publică de la data de 13.01.2011, intimatele prin apărător au invocat excepțiile tardivității declarării contestației și a inadmisibilității acesteia, iar pe fond au solicitat respingerea contestației în anulare.

În ceea ce privește excepția tardivității declarării contestației în anulare, Curtea a constatat că aceasta este nefondată.

Conform art. 319 alin. (2) C. proc. civ., contestația în anulare se poate face oricând, înainte de începutul executării silită, iar în timpul ei, până la împlinirea termenului stabilit la art. 401 alin. (1) lit. b) sau c) C. proc. civ. În ceea ce privesc însă hotărârile irevocabile care nu se aduc la îndeplinire pe cale de executare silită, așa cum este cazul și în litigiul de față, contestația poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de 1 an, de la data când hotărârea a rămas irevocabilă.

Hotărârea a cărei anulare se solicită prin contestația formulată, a fost pronunțată la data de 19.01.2010, însă în dosarul Curții de Apel București nu există nici o dovadă că numita S.V.G. ar fi luat cunoștință de această decizie, cât timp hotărârile pronunțate în recurs nu se comunică și neexistând o cerere expresă de luare la cunoștință din partea acesteia.

Astfel, constatăm că în speță contestația în anulare formulată la data de 05.10.2010, adică la mai puțin de un an de la data pronunțării deciziei contestate este o contestație declarată în lăuntrul termenului procedural stabilit, excepția tardivității declarării acesteia fiind nefondată.

În ceea ce privește excepția inadmisibilității contestației în anulare, C.A. a constatat că această excepție este fondată pentru considerentele care vor urma.

Prin contestația în anulare formulată, contestatoarea în baza art. 318 alin. (1) teza a II-a C. proc. civ., a invocat faptul că instanța de recurs a făcut doar scurte referiri la decizia 33 din 2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu a făcut o cercetare efectivă a motivelor de recurs, așa cum acestea au fost formulate, neluând în considerare nici incidența Legii nr. 1/2009.

Analizând însă criticile din motivele de recurs și considerentele din decizia contestată, C.A. a constatat că instanța de recurs a analizat toate motivele de recurs, răspunzând tuturor criticilor invocate.

Faptul că instanța nu a răspuns fiecărei fraze în parte, înțelegând să unească criticile vizând același aspect și să le răspundă printr-un considerent comun, nu echivalează cu neanalizarea vreunui motiv de recurs, așa cum consideră contestatoarea.

Practic, contestatoarea invocă faptul că s-ar fi omis să se pronunțe în fapt asupra unor argumente folosite de către ea în motivarea recursului, astfel că, așa cum a fost formulată contestația în anulare, ea nu este admisibilă, cât timp instanța are abilitarea legală de a concentra argumentele invocate într-un motiv de recurs, și a răspunde acestui motiv.

Față de aceste considerente, Curtea a respins excepția tardivității contestației în anulare, a respins ca inadmisibilă contestația și conform art. 274 C. proc. civ. a obligat pe contestatoare la 310 lei cheltuieli de judecată către intimatele SA și P.A.C.

Comentariu:

1. Spre deosebire de dispozițiile actualului Cod de procedură civilă care nu cuprind o soluție expresă pentru situația în care într-o cauză sunt invocate mai multe excepții procesuale, art. 242 alin. (1) noul C. proc. civ. stabilește că, într-o astfel de ipoteză, instanța va determina ordinea de soluționare a excepțiilor în funcție de efectele pe care acestea le produc. Considerăm că efectele ce trebuie avute în vedere de către instanță constau în faptul că, în situația admiterii uneia dintre excepții, ar deveni inutilă analizarea celorlalte.

În speță au fost invocate două excepții, anume excepția tardivității și excepția inadmisibilității contestației în anulare, fiind analizată cu prioritate prima dintre acestea. Deși, în principiu, excepția inadmisibilității unei cereri se impune a fi verificată înainte de analizarea excepției tardivității (deoarece, în cazul în care cererea rezultă a fi inadmisibilă, instanța nu va mai proceda la calcularea termenului în care aceasta ar fi trebuit formulată), în cauză este vorba despre o cale extraordinară de atac în care analizarea excepției inadmisibilității a vizat motivele invocate de către contestatoare, aspect ce trebuie cercetat ulterior analizei excepției tardivității contestației în anulare.

2. În ceea ce privește termenul de exercitare a contestației în anulare, art. 500 alin. (1) N. C. proc. civ. prevede că această cale extraordinară de atac poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă, fără însă a se face vreo distincție între hotărârile care sunt susceptibile de executare silită și hotărârile care nu pot fi aduse la îndeplinire prin executare silită. Însă, conform art. 13 pct. 112 din Proiectul Legii pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind C. proc. civ. (LPA C. proc. civ.), formularea articolului menționat va fi supusă modificării în sensul că termenul de 15 zile pentru exercitarea contestației în anulare va curge începe să curgă de la data comunicării hotărârii, dar nu mai târziu de un an de la

data când hotărârea a rămas definitivă, iar nu de la data la care contestatorul a luat cunoștință de hotărârea ce constituie obiectul contestației în anulare.

De asemenea, art. 500 alin. (2) N. C. proc. civ. prevede că nemotivarea cererii de contestație în anulare în termenul de 15 zile atrage sancțiunea nulității acesteia. (*Carla Anghelescu*)

3. Admiterea contestației la executare propriu-zise. Acțiune de întoarcere a executării. Excepția de prematuritate și inadmisibilitate

C. proc. civ. art. 404¹

Nu poate fi reținută apărarea pârâtei vizând lipsa unei hotărâri definitive și irevocabile prin care să fi fost desființat ordinul de înființare al popririi. Se reiterează faptul că în litigiul deja analizat s-a constatat prescripția dreptului de executare silită. În consecință, ar fi excesiv și nejustificat ca reclamanta să promoveze contestații distincte pentru fiecare act de executare în parte, în cadrul cărora să fie analizată, din nou, aspectul prescripției dreptului de a cere executarea silită, aspect asupra căruia s-a pronunțat definitiv și irevocabil, o instanță judecătorească.

C.A. București, s. a VI-a com., sent. nr. 25 din 10 februarie 2010 (irevocabilă prin respingerea recursului, nepublicată)

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București, secția a VI-a comercială la data de 5 august 2009 reclamanta S.I.F. M. SA a chemat în judecată pe pârâta A.V.A.S., solicitând instanței să dispună întoarcerea executării silite finalizată de pârâta și obligarea acesteia la restituirea sumei de 1.843.400 lei reprezentând suma executată de pârâta, precum și la plata cheltuielilor de judecată.

În motivare, reclamanta a arătat că pârâta a emis la data de 19.06.2006 ordinul nr. 1437 prin care a ordonat înființarea popririi asupra sumelor prezente și viitoare existente în conturile de orice natură pe care le avea deschise la Banca Transilvania - Sucursala Bacău pentru recuperarea sumei totale de 7.857.967,19 USD.

Ordinul de înființare a popririi a fost comunicat terțului poprit la data de 20.06.2006, fiind executat de acesta la data de 23.06.2007 prin virarea în contul pârâtei a sumei totale de 22.285.194,95 lei (RON).

Împotriva acestei executări a formulat contestație, înregistrată pe rolul Curții de Apel București, secția a VI-a comercială, contestație soluționată prin sentința comercială nr. 241 din 13 decembrie 2008 în

sensul respingerii sale. Recursul declarat de S.I.F. M. SA a fost admis de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin dec. nr. 3365 din 12 noiembrie 2008, Înalta Curte dispunând modificarea sentinței recurate, admiterea contestației la executare și anularea somației de executare, fiind constata prescris dreptul la executare al intimatei A.V.A.S.

Reclamanta mai arată că executarea silită a vizat un număr de 13 bilete la ordin, suma ce se solicită a fi restituită vizând executarea silită a biletului la ordin în valoare de 650.000 USD emis de SC S. SRL.

De asemenea, învederează faptul că în urma pronunțării deciziei de recurs, s-a adresat pârâtei cu solicitarea de restituire a sumei executate, fără a primi nici un răspuns din partea acesteia.

Prin întâmpinare, pârâta A.V.A.S. a invocat excepțiile de prematuritate și de inadmisibilitate, ambele fiind motivate prin faptul că reclamanta nu deține o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă prin care să fi fost desființat ordinul de poprire în baza căruia a fost executat și biletul la ordin, pe care se fundamentează cererea de chemare în judecată. Mai susține că actul de executare reprezentat de ordinul de poprire a fost emis cu respectarea prevederilor legale, nicio instanță nedispușând desființarea acestuia.

Pe fond a solicitat respingerea cererii reclamantei, invocând prevederile art. 82 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998, potrivit căror debitorii executați silit au dreptul la întoarcerea executării silite numai în baza unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile. Or, așa cum s-a arătat și în motivarea excepțiilor, reclamanta nu deține o asemenea hotărâre definitivă și irevocabilă care să îi dea dreptul la întoarcerea executării silite.

Mai susține că în cauza ce a format obiectul dosarului nr. 4324 din 180 din 2006 nu a fost contestată executarea silită însăși, ci adresa de comunicare a titlului executoriu.

Reclamanta a administrat proba cu înscrieri.

Analizându-se cu prioritate excepțiile invocate de pârâtă, s-a apreciat că acestea sunt neîntemeiate.

Atât excepția de prematuritate, cât și cea de inadmisibilitate au drept considerent nedeținerea de către reclamantă a unei sentințe definitive și irevocabile prin care să se fi dispus asupra ordinului de înființare a popririi, pârâta susținând ulterior, că reclamanta nu deține nicio hotărâre definitivă și irevocabilă prin care să se fi dispus asupra executării însăși, ci doar asupra adresei de comunicare a titlului executoriu.

Aceste susțineri ale pârâtei nu pot fi reținute.

În primul rând, se constată că prin cererea ce a făcut obiectul dosarului nr. xxx din 2 din 2007, reclamanta din prezenta cauză nu a

contestat adresa de comunicare a titlului executoriu, ci însăși executarea silită. Acest aspect rezultă atât din petitul acțiunii (contestatoarea de la acel moment solicitând anularea formelor de executare), cât și din motivele invocate în susținerea contestației.

Se reține că pentru a fi în prezența unei contestații îndreptate împotriva unui act singular de executare silită, este necesar ca motivele invocate în contestație să vizeze neregularități ale aceluia act. În situația în care se invocă aspecte care influențează definitiv întregă executare silită, suntem în prezența contestației executării însăși.

În cauza ce a format obiectul dosarului nr. xxx din 180 din 2006, contestatoarea a invocat aspecte care tindeau la desființarea executării silite însăși, prin invocarea excepției prescripției dreptului creditoarei la executarea silită. De altfel, această excepție a și făcut obiectul de analiză al judecătorului, acesta constatând că nefiind intervenită prescripția dreptului de executare silită al A.V.A.S. Aceeași excepție a fost analizată în cadrul recursului declarat de reclamantă împotriva sentinței pronunțate de judecătorul fondului, instanța de recurs constatând intervenită prescripția dreptului de executare silită și dispunând, pe cale de consecință, anularea formelor de executare inițiate de A.V.A.S., deci, a dispus asupra întregii executări silite.

În al doilea rând, chiar și dacă prin contestația ar fi fost vizat doar primul act de executare, respectiv adresa de comunicare a titlului executoriu, în raport de motivul care a condus la admiterea contestației – respectiv prescripția dreptului de a executa silit, întreaga executare ar fi fost implicit desființată, neputându-se considera, că prescripția dreptului de executare silită ar afecta doar primul act de executare, următoarele rămânând valabile. În condițiile în care a dispărut, prin efectul prescripției, dreptul de executare silită, nu mai poate fi considerat ca fiind valabil nici un act de executare efectuat în cadrul acelei executări.

Nu poate fi reținută nici apărarea pârâtei vizând lipsa unei hotărâri definitive și irevocabile prin care să fi fost desființat ordinul de înființare al popririi. Se reiterează faptul că în litigiul deja analizat s-a constatat prescripția dreptului de executare silită. În consecință, ar fi excesiv și nejustificat ca reclamanta să promoveze contestații distincte pentru fiecare act de executare în parte, în cadrul cărora să fie analizată, din nou, aspectul prescripției dreptului de a cere executarea silită, aspect asupra căruia s-a pronunțat definitiv și irevocabil, o instanță judecătorească.

În consecință, cele două excepții invocate de pârâtă vor fi respinse ca neîntemeiate.

Pe fondul cauzei, se reține ca fiind îndeplinite condițiile impuse de art. 82 alin. (2) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998, în sensul că reclamanta are dreptul de a solicita întoarcerea executării silită, fiind în posesia unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile prin care s-a dispus asupra executării silită declanșate și finalizate de pârâtă. Se are în vedere sub acest aspect dec. nr. 3365 din 12 noiembrie 2008 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție secția comercială. Prin decizia pronunțată de completul de recurs au fost desființate formele de executare începute de A.V.A.S., astfel încât s-a născut dreptul debitoarei executate, reclamanta din prezenta cauză, la întoarcerea executării silită.

În consecință, având în vedere considerentele expuse, prin raportare la temeiurile de drept arătate anterior, se apreciază temeinicia cererii reclamantei, urmând ca aceasta să fie admisă, cu consecința obligării pârâtei la restituirea sumei executate.

În ce privește cheltuielile de judecată, se reține că deși prin cererea introductivă reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la plata acestora, în cadrul cuvântului pe fond, acordat la închiderea dezbaterilor, a învederat că nu mai înțelege să susțină această solicitare.

Comentariu:

1. În cauză au fost invocate simultan excepția prematurității și excepția inadmisibilității, impunându-se analizarea cu prioritate a celei de-a doua, deși acest aspect nu rezultă în mod explicit din considerentele hotărârii deoarece pârâta a fundamentat ambele excepții pe aceleași motive. Se impunea cercetarea mai întâi a excepției inadmisibilității deoarece instanța trebuie să verifice dacă reclamantul avea posibilitatea legală de a formula o astfel de cerere, pentru ca ulterior să se analizeze dacă interesul, ca și condiție de exercitare a acțiunii civile, este actual.

2. Referitor la un alt aspect ce se remarcă în cauză, anume prescripția dreptului de a cere executarea silită, dispozițiile art. 696 alin. (1) N. C. proc. civ. mențin termenele de prescripție de 3 ani și de 10 ani aplicabile dreptului de a cere executarea silită prevăzute și de art. 405 alin. (1) C. proc. civ., cu mențiunea că termenul de 10 ani va fi aplicabil în cazul titlurilor emise în materia drepturilor reale, iar nu numai în materia acțiunilor reale imobiliare.

O noutate în reglementare o constituie art. 696 alin. (3) teza a II-a N. C. proc. civ. potrivit căruia în cazul hotărârilor judecătorești și arbitrale, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau, după caz, nu s-a prescis, creditorul poate obține un nou titlu executoriu, pe calea unui nou proces, fără a i se putea opune excepția

autorității de lucru judecat. Acest articol va fi supus modificării prin LPA C. proc. civ., art. 13 pct. 184 stipulând că va fi introdus un nou articol 696¹ ce va cuprinde efectele împlinirii termenului de prescripție și al cărui ultim alineat va consacra posibilitatea creditorului de a se prevala într-un nou litigiu de hotărârea care și-a pierdut puterea executorie și care va avea valoarea probatorie a unui înscris autentic, potrivit art. 428 N. C. proc. civ. De asemenea, art. 13 pct. 184 LPA C. proc. civ. prevede și introducerea unui text ce urmează a se regăsi în cadrul art. 696¹ alin. (1) N. C. proc. civ. conform căruia prescripția nu operează de plin drept, ci numai la cererea persoanei interesate, rezultând astfel faptul că, asemenea prescripției dreptului material la acțiune, nici excepția prescripției dreptului de a obține executarea silită nu poate fi invocată din oficiu de către instanță, ci numai de către cel care dovedește vreun interes în ridicarea acesteia.

3. În ceea ce privește întoarcerea executării, în principiu, art. 712 - art. 714 N. C. proc. civ. păstrează cele consacrate de actuala reglementare, fiind aduse unele completări. O primă precizare ar viza indicarea faptului că, drept efect al restabilirii situației anterioare, nu se poate aduce atingere drepturilor dobândite de către terții de bună-credință atât în materia bunurilor mobile [art. 712 alin. (2) teza a II-a N. C. proc. civ.], cât și în materia bunurilor imobile [art. 713 alin. (1) teza a II-a N. C. proc. civ.]^[1]. De asemenea, în materia bunurilor imobile, art. 713 alin. (1) fixează obligația instanței care, desființând titlul executoriu, dispune și restabilirea situației anterioare executării, de a dispune și asupra efectuării operațiunilor de carte funciară necesare.

O a doua situație o reprezintă cazul reglementat de art. 713 alin. (2) noul C. proc. civ., care preia dispozițiile actualului art. 404² alin. (2) C. proc. civ., în care instanța care a desființat hotărârea executată a dispus rejudecarea în fond a procesului, fără însă a lua măsura restabilirii situației anterioare, această măsură urmând a fi luată de către instanța care va rejudeca fondul.

[1] Acțiunile care ar putea fi formulate în materia cărții funciare în ipoteza întoarcerii executării silită, pot fi, spre exemplu, cele întemeiate pe dispozițiile art. 892 C. civ. și art. 896-897 C. civ.. Pentru unele dezvoltări privitoare la acestea, a se vedea G. Boroi, C. Al. Angheliescu, *Curs de drept civil. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2011, p. 287 și G. Boroi, L. Stănciulescu, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 59-65.

A treia situație, anume aceea în care restabilirea situației anterioare este solicitată pe cale separată, a creat o jurisprudență neunitară în ceea ce privește instanța competentă, textul în actuala reglementare a art. 404² alin. (3) C. proc. civ. stabilind că cererea va fi soluționată de „instanța competentă potrivit legii”. Într-o primă opinie, s-a considerat că, neexistând o normă specială care să stipuleze competența instanței de executare pentru soluționarea cererii de întoarcere a executării silite formulate pe cale principală, va fi aplicabil criteriul valoric, potrivit art. 1 și 2 C. proc. civ. Într-o altă opinie, în urma unei interpretări sistematice a dispozițiilor procedurale privind executarea, s-a reținut că întreaga reglementare legislativă a executării silite stabilește atribuții și competente doar pe seama judecătorilor, ca instanțe de executare, nefiind incident criteriul valoric sau cel referitor la calitatea părților^[1]. Având în vedere soluțiile contradictorii pronunțate de către instanțele judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit, prin Dec. nr. 5/12.03.2012 pronunțată într-un recurs în interesul legii că instanța de executare, respectiv judecătoria, este competentă să soluționeze cererea întemeiată pe dispozițiile art. 404² alin. (3) C. proc. civ., hotărârea ce ar fi pronunțată în acest caz fiind supusă căii de atac a recursului^[2]. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție preconizează soluția legislativă cuprinsă în art. 713 alin. (3) noul C. proc. civ. care stabilește în mod expres că restabilirea situației anterioare executării va putea fi cerută de către cel îndreptățit, pe cale separată, prin formularea unei cereri a cărei competență de soluționare revine instanței de executare, anume judecătoriei. Viitoarea reglementare stabilește și faptul că, în această situație, judecarea cauzei se va face de urgență și cu precădere, hotărârea ce urmează a fi pronunțată fiind supusă numai căii de atac a apelului.

Referitor la judecarea întoarcerii executării silite solicitate pe cale principală, art. 713 alin. (3) teza a II-a N. C. proc. civ. stabilește faptul că aceasta se va face de urgență și cu precădere, hotărârea fiind supusă numai căii de atac a apelului.

Un alt aspect privind întoarcerea executării silite îl reprezintă posibilitatea primei instanțe care dispune restabilirea situației anterioare

^[1] Pentru prezentarea celor două opinii, a se vedea, G. Boroș, O. Spineanu-Matei, *Codul de procedură civilă adnotat*, ed. a 3-a, revăzută și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2011, p. 783-784.

^[2] <http://www.scj.ro/comunicate2012/comunicat%20ril%2012martie%202012.htm>.

de a da hotărârea cu executare provizorie (noțiune corespunzătoare executării vremelnice), textul făcând trimitere la dispozițiile art. 443 N. C. proc. civ. care consacră executarea provizorie judecătorească și care se aplică în mod corespunzător, anume cererea de executare provizorie se va putea face atât în scris, precum și verbal până la închiderea dezbatărilor [art. 443 alin. (3) N. C. proc. civ.], cererea respinsă putând fi reiterată în apel, conform art. 443 alin. (4) N. C. proc. civ. (*Carla Anghelescu*)

4. Contestație la executare. O primă notificare de executare anulată în altă cauză. Excepția tardivității, litispendenței. Autoritatea de lucru judecat provizorie

C. proc. civ., art. 379¹,
art. 399 alin. (3), art. 401 alin. (1)
O.U.G. nr. 64/2005
O.U.G. nr. 51/1998

I. Față de data Ordinului A.D.S. nr. 35574 din 10.12.2008, prin care a fost înființată poprirea asupra conturilor debitoarei contestațoare și data înregistrării contestației la Judecătoria Drobeta Turnu Severin – 24.12.2008, se observă că aceasta a fost declarată în termen legal

II. Litispendența presupune ca pricinile să se afle în fața instanțelor de fond, pe rolul acestora, cerință care nu este îndeplinită, întrucât dosarul nr. xxx din 225 din 2008 a fost soluționat prin sentința comercială nr. 96 din 10.08.2009 a Curții de Apel București, secția a V-a comercială.

III. Această hotărâre este definitivă și care se bucură de puterea lucrului judecat (provizorie, recursul fiind pe rolul instanței supreme), contestatoarea și-a valorificat aceleași critici în ce privește executarea silită efectuată de A.D.S. în temeiul notificării nr. 33098 din 3.11.2008.

*C.A. București, s. a VI-a com., sent. nr. 64 din 28 aprilie 2010
[revocabilă prin perimarea recursului, (nepublicată)]*

Contestatoarea SC C. SRL a formulat contestație împotriva executării silită pornite de A.D.S., continuate prin notificarea nr. 33098 din 3.11.2008 și Ordinul A.D.S. nr. 35574 din 10.12.2008, desființarea tuturor popririlor înființate asupra sumelor de bani aflate la B. T. SA și B., cu cheltuieli de judecată.